

Західнодонбаський інститут
ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Кафедра економіки та фінансів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор Західнодонбаського
Інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП»
Н.В. Житник
«20» вересня 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бухгалтерський облік

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань 0305 «Економіка та підприємництво»

Напрямок підготовки 6.030505 Управління персоналом та економіка праці

Павлоград
2016

Робоча програма навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік» для студентів галузі знань 0305 Економіка та підприємництво, напрям підготовки: 6.030505 Управління персоналом та економіка праці, 2016 року.

Розробник(и) програми: Бойко Т.Ю. к.е.н., доцент кафедри управління персоналом та менеджменту

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки та фінансів.
Протокол № 1 від «31» серпня 2016 р.

Робочу програму затверджено Вченою радою Західнодонбаського інституту
ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
“20” вересня 2016 року, протокол № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>0305 Економіка та підприємництво</u> (шифр і назва)	Нормативна (за вибором) <i>нормативна</i>	
	Напрямок підготовки <u>6.030505 Управління персоналом та економіка праці</u> (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальність:	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
(назва)			
Загальна кількість годин – 144		5-й	5-й
	Лекції		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	48 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	2 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		72	136
		Вид контролю:	
	екзамен	екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%):
для денної форми навчання – 100 % (72/72)
для заочної форми навчання – 6% (8/136)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування знань з основ бухгалтерського обліку діяльності підприємств різних форм власності та видів діяльності; набуття практичних навичок документального оформлення господарських операцій, ведення облікових реєстрів, складання фінансової звітності

Завданнями дисципліни є вивчення методів раціональної організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємствах на підставі використання прогресивних форм і національних стандартів; набуття навичок опрацювання і використання облікової інформації в управлінні.

Предмет: об'єкти бухгалтерського обліку; способи оцінки об'єкта; загально прийняті принципи бухгалтерського обліку; облікові процедури; облік окремих видів господарських операцій підприємств; фінансова звітність.

Унаслідок вивчення і засвоєння програми курсу «Бухгалтерський облік» студенти мають **знати:**

- предмет і елементи методу бухгалтерського обліку;
- загальні принципи організації облікового процесу, основні нормативно-правові акти, що регулюють діяльність суб'єктів господарювання у сфері бухгалтерського обліку;
- План рахунків бухгалтерського обліку, вимоги до форм і змісту первинного, аналітичного та синтетичного обліку.

На основі отриманих знань студенти повинні **вміти:**

- відображати господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку;
- заповнювати первинні документи та реєстри бухгалтерського обліку;
- за даними реєстрів бухгалтерського обліку складати фінансову звітність.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади бухгалтерського обліку.

Тема 1.1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод.

Зміст. Загальні питання бухгалтерського обліку і його роль у системі управління. Нормативні документи, які визначають основи, порядок організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємствах України.

Види господарського обліку: оперативний, бухгалтерський, статистичний. Види бухгалтерського обліку: фінансовий, управлінський, податковий. Принципи, функції та завдання бухгалтерського обліку.

Вимірники, які використовуються у бухгалтерському обліку: натуральні, грошові та трудові.

Користувачі бухгалтерської інформації. Поняття предмету бухгалтерського обліку. Об'єкти бухгалтерського обліку. Метод бухгалтерського обліку. Ознаки, за якими групуються господарські засоби і кошти бухгалтерського обліку. Класифікація господарських засобів і коштів.

Джерела утворення господарських засобів підприємства. Елементи методу бухгалтерського обліку.

Основні поняття. *Господарський облік, бухгалтерський облік, оперативний облік, статистичний облік, принцип автономності, принцип безперервності, принцип історичної (фактичної) собівартості, принцип обачності, принцип послідовності, натуральні вимірники, трудові вимірники, грошовий вимірник, засоби праці, предмети праці, предмети обігу, засоби невиробничої сфери, вилучені засоби, нематеріальні засоби, капітал, виробничий процес, процес реалізації, балансове узагальнення, рахунки, подвійний запис, документування, інвентаризація, оцінка, калькуляція, звітність.*

Тема 1.2. Бухгалтерський баланс.

Зміст. Поняття бухгалтерського балансу, як основного документу фінансової звітності, його значення і використання в управлінні. Положенням (стандарт), який визначає зміст і форму бухгалтерського балансу та загальні вимоги до розкриття його статей.

Побудова балансу. Функції бухгалтерського балансу. Актив і пасив балансу. Статті бухгалтерського балансу, їх групування й оцінка. Види бухгалтерських балансів: періодичний, ліквідаційний, річний та ін. Спрощена форма бухгалтерського балансу. Зміни в балансі, зумовлені господарськими операціями.

Основні поняття. *Баланс, книжковий баланс, операційний баланс, простий баланс, зведений баланс, оборотний баланс, актив балансу, пасив балансу, витрати майбутніх періодів, власний капітал, забезпечення майбутніх витрат і платежів, поточні зобов'язання, доходи майбутніх періодів.*

Тема 1.3. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис.

Зміст. Поняття про бухгалтерські рахунки, їх будова. Дебет та кредит бухгалтерського рахунку. Схематичне зображення рахунку в бухгалтерському обліку. Класифікація рахунків за різними ознаками.

Подвійний запис, його суть і контрольне значення. Порядок записів на рахунках, поняття сальдо та оборотів: початкового, кінцевого та нульового. Порядок виведення сальдо на активних, пасивних і активно-пасивних рахунках. Рахунки синтетичного й аналітичного обліку. Поняття “Система рахунків бухгалтерського обліку”. Групування рахунків бухгалтерського обліку за класами. Порядок застосування Плану рахунків у бухгалтерському обліку підприємств. Побудова Плану рахунків. Порядок присвоєння кодів рахункам й особливості їх використання на підприємствах різних видів діяльності.

Суть, значення та використання підприємствами позабалансових рахунків.

Основні поняття. Система рахунків, активні рахунки, пасивні рахунки, основні рахунки, регулюючі рахунки, калькуляційні рахунки, транзитні рахунки, подвійний запис, кореспонденція рахунків, синтетичні рахунки, аналітичні рахунки, план рахунків бухгалтерського обліку, шифр синтетичних рахунків, позабалансові рахунки, рахунки доходів, рахунки витрат.

Тема 1.4. Оцінювання та калькуляція.

Зміст. Сутність вимірювання та види вимірників. Оцінювання як прийом бухгалтерського обліку. Калькулювання як прийом вартісного вимірювання в бухгалтерському обліку.

Основні поняття. Технологія оцінки, методи оцінки, первісна вартість, переоцінена вартість, калькуляція, нормативна калькуляція, кошторисна калькуляція.

Тема 1.5. Документація та інвентаризація, техніка і форми бухгалтерського обліку.

Зміст. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку. Визначення первинного документу. Документація як складова частина методу бухгалтерського обліку. Класифікація документів, їх структура, вимоги до складання, обов'язкові реквізити. Порядок прийняття, перевірки й обробки документів.

Помилки в обліку та способи їх виправлення. Організація документообігу і зберігання документів.

Суть і значення інвентаризації. Види інвентаризацій. Порядок проведення інвентаризації, виведення та відображення її результатів у бухгалтерському обліку. Поняття про форми бухгалтерського обліку. Меморіально-ордерна форма обліку: суть, документальне оформлення, переваги та недоліки.

Журнальна та Журнально-ордерна форма обліку: основні бухгалтерські реєстри, схематичне відображення, недоліки та переваги.

Проста форма та спрощена форма обліку: їх суть, відмінність по документальному оформлені, використання шахматної відомості як основного документу для складання бухгалтерського балансу.

Автоматизована форма: суть, значення, переваги від інших форм бухгалтерського обліку, приклади програмного забезпечення. Особливості застосування різних форм обліку на підприємствах України.

Основні поняття. Бухгалтерський документ, документація, розпорядчі документи, виконавчі документи, одноразові документи, первинні документи, зведені документи, відомості, книги, картки, реєстрах синтетичного обліку, реєстрах аналітичного обліку, локальні помилки, транзитні помилки, повна інвентаризація, суцільна інвентаризація, форма бухгалтерського обліку, меморіально-ордерна форма бухгалтерського обліку, журнальна форма бухгалтерського обліку, журнально-ордерна форма бухгалтерського обліку, проста форма бухгалтерського обліку, спрощена форма бухгалтерського обліку, автоматизована форма бухгалтерського обліку

Змістовий модуль 2. Фінансовий облік. Облік активів та пасивів підприємства.

Тема 2.1. Облік необоротних активів.

Зміст. Економічний зміст основних засобів. Завдання обліку основних засобів. Класифікація основних засобів, їх оцінка. Види вартості основних засобів за П(С)БО 7 "Основні засоби". Види ремонтів основних засобів.

Облік наявності і надходження основних засобів. Інвентарні об'єкти і інвентарні номери. Облік вибуття основних засобів і порядок їх списання. Синтетичний і аналітичний облік основних засобів. Кореспонденція рахунків. Відображення операцій з руху основних засобів в реєстрах бухгалтерського обліку.

Облік зносу (амортизації) основних засобів. Синтетичний і аналітичний облік зносу основних засобів. Кореспонденція рахунків. Інвентаризація основних засобів.

Економічний зміст та завдання обліку нематеріальних активів. Характеристика рахунку 12

"Нематеріальні активи". Оцінка нематеріальних активів. Організація синтетичного та аналітичного обліку нематеріальних активів. Кореспонденція рахунків.

Облік накопиченої амортизації нематеріальних активів. Синтетичний і аналітичний облік накопиченої амортизації нематеріальних активів. Кореспонденція рахунків. Відображення операцій з нарахування накопиченої амортизації нематеріальних активів в реєстрах бухгалтерського обліку.

Основні поняття. *Основні засоби, первісна вартість, залишкова вартість, справжня вартість, строк корисного використання, знос, амортизація, переоцінена вартість, нематеріальний актив, дослідження, розробка, права користування природними ресурсами.*

Тема 2.2. Облік запасів.

Зміст. Економічний зміст матеріальних оборотних засобів на підприємствах. Завдання обліку виробничих запасів і товарів. Документальне оформлення надходження і використання виробничих запасів.

Організація складського господарства. Види складів. Матеріально-відповідальні особи, їх підбір.

Облік товарно-матеріальних цінностей на складі. Обробка, групування і зведення первинних документів. Звіт про рух матеріальних цінностей. Методи оцінки матеріальних цінностей та їх вибір в умовах інфляції. Зміст операцій з рахунків: 201 "Сировина і матеріали", 203 "Паливо", 205 "Будівельні матеріали", 207 "Запасні частини", 206 "Готова продукція". Синтетичний та аналітичний облік матеріалів. Кореспонденція рахунків.

Зміст операцій з рахунку 28 "Товари", їх відображення в реєстрах бухгалтерського обліку. Кореспонденція рахунків. Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей і оформлення її результатів. Порядок відшкодування матеріальних збитків і оприбуткування виявлених лишків

Основні поняття. *Запаси, виробничі запаси, незавершене виробництво, напівфабрикати, товарно-транспортна накладна, довіреність, прибутковий ордер, акт про прийняття матеріалів, картка складського обліку матеріалів, матеріальний звіт, накладна-вимога, лімітно-забірна карта.*

Тема 2.3. Облік грошових коштів і дебіторської заборгованості.

Зміст. Економічний зміст та завдання обліку грошових коштів у касі підприємства. Нормативно-правове регулювання в сучасних умовах. Порядок організації готівкових розрахунків. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні.

Порядок документального оформлення касових операцій. Порядок ведення касової книги та обов'язки касира. Облік касових операцій у системі рахунків. Рахунок 30 "Каса" і його характеристика. Кореспонденція рахунків з обліку касових операцій. Відображення касових операцій в реєстрах бухгалтерського обліку. Інвентаризація каси та здійснення контролю за дотриманням порядку ведення операцій з готівкою. Відображення в обліку її результатів.

Економічний зміст безготівкових розрахунків, розрахунково-касового обслуговування в установах банків. Нормативно-правове регулювання в сучасних умовах. Порядок відкриття та закриття рахунків. Призупинення операцій на рахунках у банку. Інструкція про відкриття та використання рахунків у національній та іноземній валюті.

Загальні правила документообігу, оформлення розрахункових безготівкових операцій: платіжні інструменти, порядок списання грошових коштів з рахунків, порядок зарахування коштів, порядок виконання розрахункових документів, порядок відмовлення у розрахункових документах, розрахунки із застосування системи "Клієнт-Банк". Акредитив, як форма безготівкових розрахунків. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні у національній валюті.

Облік операцій на поточному рахунку. Рахунок 31 "Рахунки у банках", його характеристика. Рахунок 311 "Поточні рахунки в національній валюті". Кореспонденція рахунків з обліку операцій на рахунках у банку. Порядок обробки виписки банку. Рахунок 312 "Поточні рахунки в іноземній валюті" і його характеристика. Здійснення і оформлення операцій на валютних рахунках. Аналітичний облік по рахунку 312. Рахунок 313 "Інші рахунки в банку в національній

валюті" та 314 "Інші рахунки в банку в іноземні валюті" і їх характеристика. Відображення операцій на поточних рахунках в реєстрах бухгалтерського обліку. Інвентаризація грошових коштів підприємства на рахунках у банку. Відображення її результатів у бухгалтерському обліку.

Економічний зміст та завдання обліку інших коштів та грошових документів підприємства. Нормативно-правове регулювання.

Рахунок 33 "Інші кошти" і його характеристика. Облік наявності і руху грошових документів, що знаходяться в касі підприємства. Облік власних акцій, викуплених акціонерним товариством у акціонерів. Аналітичний облік грошових документів. Кореспонденція рахунків.

Економічний зміст та завдання обліку дебіторської заборгованості. Визнання та оцінка дебіторської заборгованості.

Економічний зміст розрахункових операцій. Розрахункові взаємовідносини підприємств з покупцями, замовниками, підзвітними особами, персоналом підприємства, засновниками, різними дебіторами. Завдання розрахункових операцій.

Облік розрахунків з покупцями і замовниками. Зміст операцій з рахунку 36 "Розрахунки з покупцями і замовниками". Первинні документи. Синтетичний і аналітичний облік розрахунків з покупцями і замовниками. Кореспонденція рахунків.

Розрахунки з підзвітними особами. Зміст операцій з рахунку 372 "Розрахунки з підзвітними особами". Первинна документація з оформлення розрахунків з підзвітними особами. Порядок одержання і використання підзвітних сум. Синтетичний і аналітичний облік. Кореспонденція рахунків.

Основні поняття. *Каса, розрахунковий рахунок, прибутковий та видатковий касовий ордер, платіжне доручення, ліміт каси, інвентаризація каси, грошові документи, дебіторська заборгованість, оцінка дебіторської заборгованості, резерв сумнівних боргів, вексель, безнадійна дебіторська заборгованість.*

Тема 2.4. Облік фінансових інвестицій.

Зміст. Облік довгострокових фінансових інвестицій (рах. №14). Кореспонденція рахунків з обліку фінансових інвестицій (рах. №14) за методом участі в капіталі.

Облік поточних фінансових інвестицій (рах. №35). Призначення та побудова рахунку 35 «Поточні фінансові інвестиції». Еквівалент грошових коштів: поняття, умови визнання. Облік придбання та продажу акцій, облігацій інших поточних інвестицій. Розкриття інформації про поточні фінансові інвестиції в фінансовій звітності.

Основні поняття. *Довгострокові фінансові інвестиції, капітальні інвестиції, метод участі в капіталі, дисконт, премія, фінансові інвестиції, поточні фінансові інвестиції, акції, облігації, дисконт, премія, депозитний сертифікат.*

Тема 2.5. Облік власного капіталу.

Зміст. Поняття та визначення власного капіталу. Порядок формування та змін статутного капіталу на підприємствах різних форм власності: державному, приватному, господарському товаристві. Характеристика рахунків з обліку власного капіталу та забезпечень зобов'язань.

Облік статутного капіталу на підприємствах різних форм власності. Особливості обліку статутного капіталу акціонерного товариства. Акції, їх типи та категорії. Роздрібнення та консолідація акцій. Продаж акцій (підписка на акції).

Облік пайового, додаткового та резервного капіталу. Вилучений капітал. Викуп акцій. Неоплачений капітал. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток).

Інвентаризація власного капіталу. Відображення даних про власний капітал в облікових регістрах і розкриття інформації у фінансовій звітності.

Основні поняття. *Статутний капітал, акції, вилучений капітал, викуп акцій, неоплачений капітал, резервний капітал, інвентаризація власного капіталу, акціонерне товариство..*

Тема 2.6. Облік зобов'язань.

Зміст. Поняття зобов'язань, основні види і форми розрахункових взаємовідносин. Оцінка зобов'язань. Характеристика рахунків з обліку довгострокових зобов'язань.

Облік довгострокових кредитів банків. Відображення довгострокових кредитів банків у бухгалтерському обліку та звітності позичальника.

Облік довгострокових зобов'язань з оренди. Облік інших довгострокових зобов'язань. Відображення даних про зобов'язання в облікових регістрах і розкриття інформації у фінансовій звітності.

Оцінка зобов'язань за короткостроковими позиками. Сутність і порядок отримання кредитів. Характеристика рахунка 60 "Короткострокові позики". Документування господарських операцій з обліку короткострокових кредитів. Синтетичний і аналітичний облік короткострокових кредитів. Відображення короткострокових кредитів в облікових регістрах і фінансовій звітності. Порядок складання журналу 2 (II та III розділів).

Облік кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги. Характеристика рахунка 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками". Документування господарських операцій з обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками. Відображення операцій з розрахунків з постачальниками та підрядниками на рахунках бухгалтерського обліку. Аналітичний облік операцій з постачальниками та підрядниками. Синтетичний облік операцій з постачальниками та підрядниками. Форми розрахунків з постачальниками за придбані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи, надані послуги по товарних і нетоварних операціях, готівкою та безготівковим шляхом. Порядок складання журналу 3 та відомості 3.3, 3.4. Відображення короткострокових зобов'язань у фінансовій звітності.

Основні поняття. *Довгострокові кредити, фінансова оренда, операційна оренда, довгострокові зобов'язання, вексель, платіжне доручення, розрахунковий чек, непередбачені зобов'язання, короткострокові позики, відстрочені та прострочені короткострокові кредити, постачальники.*

Тема 2.7. Облік праці, її оплати та соціального страхування персоналу.

Зміст. Поняття, види та форми оплати праці. Нормативні джерела для нарахування заробітної плати. Фонд оплати праці. Мінімальна заробітна плата. Документування господарських операцій з обліку розрахунків з оплати праці.

Трудові відносини на підприємстві. Трудовий договір (контракт). Колективний договір. Матеріальна відповідальність працівників. Розірвання трудового договору. Особливості оплати робіт за трудовими угодами.

Нарахування заробітної плати. Облік розрахунків з персоналом з оплати праці. Облік розрахунків допомоги по тимчасовій непрацездатності. Облік розрахунків щорічних і додаткових відпусток. Особливості нарахування інших додаткових оплат. Утримання із заробітної плати.

Облік розрахунків за страхуванням.

Основні поняття. *Заробітна плата, тарифна система, трудовий договір, відрядна форма оплати праці, погодинна форма оплати праці, єдиний внесок на загальнообов'язкове соціальне страхування, податок на дохід найманих працівників, депонована заробітна плата.*

Тема 2.8. Облік витрат діяльності підприємства.

Зміст. Нормативні джерела з обліку витрат. Групування та склад витрат. Групування витрат виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) за статтями калькуляції.

Облік витрат виробничої собівартості продукції (Клас 2, рах. №23). Кореспонденція рахунків з обліку витрат на виробництво продукції (робіт, послуг) (рах. №23, 25).

Групування та облік витрат виробництва за елементами (Клас 8, рах. №80-85). Кореспонденція рахунків з обліку матеріальних витрат (Клас 8 "Витрати за елементами", рах. №80). Кореспонденція рахунків з обліку витрат на оплату праці (Клас 8 "Витрати за елементами", рах. №81). Кореспонденція рахунків з обліку відрахування на соціальні заходи

(рах. №82). Кореспонденція рахунків з обліку амортизації основних засобів (рах. № 83). Кореспонденція рахунків з обліку інших операційних витрат (рах. 84).

Загальні засади обліку витрат. Економічна сутність витрат. Визнання, склад та оцінка витрат. Класифікація витрат. Принципи обліку витрат. Характеристика П(С)БО 16 "Витрати". Характеристика рахунків з обліку витрат. Варіанти обліку витрат.

Облік витрат операційної діяльності. Облік витрат від реалізації готової продукції. Облік витрат від реалізації товарів. Облік витрат від виконання робіт і надання послуг. Облік інших витрат операційної діяльності. Облік витрат фінансових операцій. Облік витрат іншої звичайної діяльності. Облік витрат від надзвичайних подій.

Відображення операцій з обліку витрат за видами діяльності на рахунках бухгалтерського обліку, в облікових регістрах і розкриття інформації у фінансовій звітності.

Основні поняття. *Витрати виробництва, матеріальні витрати, загально виробничі витрати, витрати за елементами, виробнича собівартість, методи калькулювання собівартості, готова продукція, покупець, виробнича собівартість, податкова накладна.*

Тема 2.9. Облік доходів і фінансових результатів.

Зміст. Загальні засади обліку доходів. Економічна сутність доходів. Визнання, склад та оцінка доходів. Класифікація доходів. Принципи обліку доходів. Характеристика П(С)БО 15 "Дохід". Порівняльна Характеристика рахунків з обліку доходів. Варіанти обліку доходів.

Облік доходів операційної діяльності. Облік доходів від реалізації готової продукції. Облік доходів від реалізації товарів. Облік доходів від виконання робіт і надання послуг. Облік інших доходів операційної діяльності. Облік доходів фінансових операцій. Облік доходів іншої звичайної діяльності. Облік доходів від надзвичайних подій.

Відображення операцій з обліку доходів і фінансових результатів за видами діяльності на рахунках бухгалтерського обліку, в облікових регістрах і розкриття інформації у фінансовій звітності.

Поняття та класифікація фінансових результатів. Загальні засади обліку фінансових результатів. Характеристика рахунків з обліку фінансових результатів. Облік фінансових результатів операційної діяльності. Облік результатів фінансових операцій. Облік фінансових результатів іншої звичайної діяльності. Облік фінансових результатів від надзвичайних подій. Облік використання нерозподіленого прибутку.

Відображення операцій з обліку фінансових результатів за видами діяльності на рахунках бухгалтерського обліку, в облікових регістрах і розкриття інформації у фінансовій звітності.

Основні поняття. *Доход від реалізації товарів, фінансовий доход, доход від участі в капіталі, роялті, цільове фінансування, загально виробничі витрати, фінансові результати, нерозподілений прибуток.*

Тема 2.10. Фінансова звітність.

Зміст. Поняття бухгалтерської звітності. Значення бухгалтерської звітності. Види звітності. Склад квартальної звітності та строки її надання. Документальне оформлення фінансової звітності.

Типові форми фінансової звітності: звіт про фінансові результати, звіт про фінансово – майновий стан, баланс підприємства та звіт про власний капітал.

Порядок складання, розгляду та затвердження поточної й річної бухгалтерської звітності. Розкриття інформації у фінансовій звітності.

Основні поняття. *Звітність, консолідована фінансова звітність, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал, звичайна діяльність, операційна діяльність, інвестиційна діяльність, фінансова діяльність, надзвичайна подія.*

4. Структура залікового кредиту курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Теорія бухгалтерського обліку										
Тема 1.1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод	4	2			2	8				8
Тема 1.2. Бухгалтерський баланс	8	2	4		2	10	2			8
Тема 1.3. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис.	10	4	4		2	8				8
Тема 1.4. Оцінювання та калькуляція.	4	2			2	8				8
Тема 1.5. Документація та інвентаризація, техніка і форми бухгалтерського обліку.	6	4			2	8				8
Модульний контроль	12	2			10	0				
Разом за ЗМ 1	44	16	8	0	20	42	2	0	0	40
Змістовий модуль 2. Фінансовий облік. Облік активів та пасивів підприємства.										
Тема 2.1. Облік необоротних активів	12	4	4		4	8				8
Тема 2.2. Облік запасів	8	2	2		4	8				8
Тема 2.3. Облік грошових коштів і дебіторської заборгованості	10	4	2		4	8				8
Тема 2.4. Облік фінансових інвестицій	6	2			4	8				8
Тема 2.5. Облік власного капіталу	6	2			4	8				8
Тема 2.6. Облік зобов'язань	12	4	4		4	10	2			8
Тема 2.7. Облік праці, її оплати та соціального страхування персоналу	12	4	4		4	12	2	2		8
Тема 2.8. Облік витрат діяльності підприємства	8	4			4	10				10
Тема 2.9. Облік доходів і фінансових результатів	6	2			4	10				10
Тема 2.10. Фінансова звітність	8	2			6	10				10
Модульний контроль	12	2			10	10				10
Разом за ЗМ 2	100	32	16	0	52	102	4	2	0	96
Всього годин	144	48	24	0	72	144	6	2	0	136

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	не передбачено навчальним планом	
...		

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Бухгалтерський баланс.	4	-
2	Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис.	4	-
3	Облік необоротних активів.	4	-
4	Облік запасів.	2	-
5	Облік грошових коштів і дебіторської заборгованості.	2	-
6	Облік зобов'язань.	4	-
7	Облік праці, її оплати та соціального страхування персоналу.	4	2
	Разом	24	2

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	не передбачено навчальним планом	
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	2	3	4
1	Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод.	2	8
2	Бухгалтерський баланс.	2	8
3	Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис.	2	8
4	Оцінювання та калькуляція.	2	8
5	Документація та інвентаризація, техніка і форми бухгалтерського обліку.	2	8
6	Облік необоротних активів.	4	8
7	Облік запасів.	4	8
8	Облік грошових коштів і дебіторської заборгованості.	4	8
9	Облік фінансових інвестицій.	4	8
10	Облік власного капіталу.	4	8
11	Облік зобов'язань.	4	8
12	Облік праці, її оплати та соціального страхування персоналу.	4	8
13	Облік витрат діяльності підприємства.	4	10
14	Облік доходів і фінансових результатів.	4	10

15	Фінансова звітність.	6	10
16	Підготовка до контрольної роботи	20	10
	Разом	72	136

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання представлено «Зошитом самостійної роботи». План роботи над кожною темою «Зошита для самостійної роботи»:

1. Ознайомлення з матеріалами наведених джерел.
2. З'ясування основних питань теми.
3. Усвідомлення зв'язку між теоретичними положеннями і практикою.
4. Виконання завдань.

Запропоноване завдання є обов'язковим до виконання. Запропоновані завдання самостійної роботи передбачають вивчення термінологічного апарату, відповіді на теоретичні питання, розробку схем та розв'язання практичних ситуацій. Понятійний апарат та відповідь по суті на теоретичне питання передбачають стислу відповідь по суті.

Самостійна робота підлягає перевірці викладачем та захисту у ході співбесіди зі студентом.

Виконані завдання за темами повинні надаватись на перевірку викладачу під час аудиторних занять, а захищатись під час індивідуальних консультацій, або за модулями – до проміжного тестового контролю відповідного модуля.

10. Методи навчання.

В процесі проведення лекційних та практичних занять використовуються такі методи активного навчання:

- лекція;
- розгляд ситуаційних завдань;
- тестування;
- реферати.

При виконанні розрахункових завдань, при оформленні самостійної роботи та для проведення модульного контролю використовуються ПЕОМ.

При проведенні занять використовуються наступні ТЗН:

- мультимедійний проектор;
- друковані роздаткові матеріали.

11. Методи оцінювання знань.

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

- поточне тестування після вивчення кожного змістового модуля;
- оцінка за індивідуальну роботу;
- іспит.

Для діагностики знань використовується європейська кредитно-трансфертна система зі 100-бальною шкалою оцінювання.

12. Методи контролю.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у письмовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання (10 тестів, одна правильна відповідь з чотирьох запропонованих), два теоретичних питання та одна задача.

Контроль з самостійної роботи проводиться :

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з практичних занять – з допомогою перевірки виконаних завдань;

за індивідуальним завданням – з допомогою перевірки виконаних завдань.

Підсумковий контроль знань відбувається на іспиті у письмовій формі у вигляді комплексних контрольних робіт (ККР), які включають два теоретичних питання та одна задача.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінювання.

13. Критерії та шкала оцінювання.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни, є:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;

- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;

- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);

- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань;

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі. Критерії оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, результати самостійної роботи студентів) проводиться у % від кількості балів, виділених на завдання, із заокругленням до цілого числа:

0%-10% - завдання не виконано;

до 40% - завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

до 60% - завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки в розрахунках або методиці;

до 80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

до 100% - завдання виконано повністю, правильно, вчасно і без зауважень.

Кожний вид роботи оцінюється за наведеною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів робіт.

14. Розподіл балів, які отримують студенти

ДФН

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий тест (іспит)	Сума
Вид робіт	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2							
	T1	T2	T3	МК	T6	T7	T8	T11	T12	МК		
практичні		3	3	5	4	4	3	3	6	5	40	100
індивідуальна	4		4		4	4	4	4				
всього	4	3	7	5	8	8	7	7	6	5		
	19				41							
	60											

T1, T2 ... T15 – теми змістових модулів.

ЗФН

Поточне тестування та самостійна робота														Підсумковий тест (іспит)	Сума	
Вид робіт	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2											
	T1	T2	T3	T5	T6	T7	T8	T9	T11	T12	T13	T14	T15			
практичні					6									40	100	
індивідуальна	5	2	2	2	7	7	8	2	6	7	2	2	2			
всього	5	2	2	2	13	7	8	2	6	7	2	2	2			
	11				49											
	60															

T1, T2 ... T15 – теми змістових модулів.

Оцінювання проводиться за шкалою ECTS, національною та за шкалою ОНАЗ (100 бал). Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в 4-х бальну національну шкалу та шкалу за системою ECTS здійснюється в такому порядку:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C	добре	зараховано
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. Методичне забезпечення

1. Тексти лекцій з дисципліни «Бухгалтерський облік».
2. Методичні матеріали щодо змісту та організації самостійної роботи, поточного, модульного і підсумкового контролю знань студентів з дисципліни «Бухгалтерський облік» для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» галузь знань 0305 «Економіка і підприємництво», за напрямом підготовки 6.030605 «Управління персоналом та економіка праці».

16. Рекомендована література

Законодавчі та нормативні документи

1. Постанова Правління НБУ від 21.01.2004 року № 22 „ Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті”. - Режим доступу: <http://www.ligazakon.ua>
2. Закон України „Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. № 996-XIV, зі змінами та доповненнями. – Режим доступу: <http://www.ligazakon.ua>.
3. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку, затверджені наказом Мінфіну України від 29.12.2000 р. №356. - Режим доступу: <http://www.ligazakon.ua>
4. План рахунків бухгалтерського обліку підприємств і організацій та інструкція щодо його застосування: Наказ МФУ від 30.11.99 р. №291. - Режим доступу : <http://www.ligazakon.ua>
5. Податковий кодекс України, за реєстр. за № 2755-VI від 2 грудня 2010 року. – Режим доступу : <http://www.ligazakon.ua>.
6. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. - Режим доступу: <http://www.ligazakon.ua>.
7. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні. затверджене Постановою Правління НБУ від 15.12.2004 року № 637 - Режим доступу: <http://www.ligazakon.ua>.
8. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом МФУ від 24.05 1995 року №88. - Режим доступу: <http://www.ligazakon.ua>

9. Постанова Правління НБУ „Про затвердження Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах” від 12 листопада 2003 р. № 492. - Режим доступу : <http://www.ligazakon.ua>.
10. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України, від 08.07.10 р. № 2464-VI (зі змінами та доповненнями). - Режим доступу : <http://www.ligazakon.ua>

Основна література

1. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні: Навч.-практичний посібник / під ред. С.Ф.Голова – Дніпропетровськ, ТОВ ”Баланс-Клуб”, 2001 – 832 с.
2. Бухгалтерський фінансовий облік [текст]: підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів [Ф.Ф. Бутинець та ін.]; під заг. ред. [і з передм.] Ф.Ф. Бутиця. - 8-ме вид., доп. і перероб. -Житомир: ПП "Рута", 2009. - 912 с.
3. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: Навчально-практичний посібник / Н. І. Верхоглядова, В. П. Шило, С. Б. Ільїна та ін. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 536 с.
4. Гордієнко Н. І. Конспект лекцій з дисципліни «Бухгалтерський облік» (для студентів 3 курсу денної та заочної форм навчання за напрямом підготовки 6.030504 «Економіка підприємства») / Н. І. Гордієнко, В. Ю. Світлична; Харк. нац. акад. міськ. госп.-ва. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 126 с.
5. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. Посібник / За ред. М.В.Кужельного – К.: А.С.К., 2002 – 266 с.
6. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: Підручник. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Київ: Вид-во “Центр учбової літератури”, 2009. – 670 с.
7. Максимова В. Ф. Бухгалтерський облік: Підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 6.050100 «Облік і аудит» – Одеса: ОНЕУ, 2012.– 670 с.
8. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік [Текст]: Навч. посібник / І.Б. Садовська, Т.В. Божидарнік, К.Є. Нагірська – К.: „ Центр учбової літератури”, 2013. – 688 с.
9. Сук Л.К., Сук П.Л. Фінансовий облік: Навч. посіб.-К.: “Знання”, 2015.- 647 с.
10. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський облік на підприємствах з різними формами власності: Навч. посібник. – 5-е вид., перераб. і доп. К.: ВТОВ “А.С.К.”, 2011. – 784с.

Додаткова література

1. Бутинець Ф.Ф., Малюга Н.М. Бухгалтерський облік: облікова політика і план рахунків, стандарти і кореспонденція рахунків, звітність/Навч. посібник для студ. – Житомир: ЖІТІ, 2000 – 480 с.
2. Бухгалтерський облік за національними стандартами. Практичний посібник/Укладачі Я.Д.Крупка, З.В.Задорожний, Б.М.Литвин, Р.О.Мельник – Тернопіль: Економічна думка, 2000 – 288 с.
3. Васюта-Беркут О.І., Шепітко Г.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посібник/За ред. В.Б.Захожая – К.: МАУП, 2001 – 176 с.
4. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. Посібник / За ред. М.В.Кужельного – К.: А.С.К., 2001 – 272 с.
5. Даньків Й.Я., Лучко М.Р., Остап’юк М.Я. Бух. облік у галузях економіки: Навч. посібник – К.: Знання – Прес, 2003 – 206 с.
6. Деващук Л.Г., Єрмакова В.І. та ін. Теоретичні основи та практика бухгалтерського обліку – Ч.І.Навчальний посібник – Х.: ТОВ „Одіссей”, 2002 – 496 с.
7. Кужельний М.В., Лінник В.Г. Теорія бухгалтерського обліку : Підручник – К.: КНЕУ, 2001 – 334 с.
8. Марочкіна А.М. Бухгалтерський облік за національними стандартами: Посібник для студентів ВНЗ – Харків: Торсінг, 2002 – 296 с.

9. Національні стандарти бухгалтерського обліку в Україні/Навч. посібник; нормативно-практичні матеріали/За ред. Р.Л.Хом'яка – Львів: „Інтелект-Захід”, 2000.
10. Організація бухгалтерського обліку: Навч. Посібник / Ф.Ф.Бутинець, О.В. Олійник, М.М.Шигун, С.М.Шулепова – Житомир: ЖІТІ, 2001 – 576 с.
11. Посібник з бухгалтерського обліку/Проект Тасіс Європейського Союзу „Навчальна програма з бух. обліку в Україні” – Київ, 2004 – 554 с.
12. Пушкар М.С. Фінансовий облік: Підручник – Тернопіль: Карт-бланш, 2002 – 628 с.
13. Рудницький В.С., Лазаришина І.Д., Бачинський В.І., Поліщук В.Л. Організація первинного обліку та економічного аналізу на прикладі підприємств торгівлі: Навч. посібник – К.: ВД „Професіонал”, 2004 – 480 с.
14. Ткаченко Н.М. Теоретико-методологічні проблеми формування бухгалтерського фінансового обліку – К.: А.С.К., 2001 – 348 с.
15. Чабанова Н.В., Василенко Ю.А. Бухгалтерський фінансовий облік: Посібник – Київ: „Академія”, 2002 – 672 с.
16. Чебан Т.М., Алексєєва Т.А. Фінансовий облік: Навч.-метод. посібник для студ. ВНЗ/За ред. В.Є.Труша – Херсон: Олді-плюс, 2001 – 131 с.

Інтернет-ресурси

1. Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Сайт Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
3. Сайт журналу «Баланс» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.balance.dp.ua>.
4. Сайт журналу «Бухгалтер» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.buhgalter.kharkov.com>.
5. Сайт газети «Все про бухгалтерський облік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.voby.com.ua>.
6. Сайт журналу «Дебет-Кредит» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dtkk.com.ua>.
7. Сайт журналу «Податки і бухгалтерський облік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.factor.kharkov.com>.
8. Сайт газети «Урядовий кур'єр» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukcc.com.kiev.ua>.